

DUFAS-reactie consultatie 'Klimaatmaatregelen financiële sector'

Aan: Ministerie van Financiën
Van: The Dutch Fund and Asset Management Association (DUFAS)
Datum: 15 februari 2024
Onderwerp: **Reactie op consultatie Klimaatregelen financiële sector**

De Dutch Fund and Asset Management Association (DUFAS) maakt graag gebruik van de gelegenheid om te reageren op de openbare consultatie voor de 'Klimaatregelen financiële sector', zoals gepubliceerd door het Ministerie van Financiën op 21 december 2023.

I. Introductie

DUFAS onderstreept dat private financiering een belangrijke rol speelt bij de klimaat- en energietransitie. DUFAS en een belangrijk aantal van haar leden heeft hiervoor ook verantwoordelijkheid willen nemen door het aangaan van het nationale klimaatcommitment financiële sector in 2019. Hiermee hebben ondertekenaars een inspanningsverplichting aanvaard om deel te nemen aan de financiering van de energietransitie en bij te dragen aan de doelen van het Klimaatakkoord van Parijs, met name door de CO₂-uitstoot van beleggingen inzichtelijk te maken en actieplannen op te stellen. DUFAS begrijpt de verkenning van het ministerie van Financiën en de wens om te onderzoeken of de klimaat- en energietransitie versneld kunnen worden, en deelt graag haar visie op de behoefte aan en noodzaak voor aanvullende maatregelen om de klimaattransitie te versnellen.

Voor DUFAS zijn drie punten van belang:

1. De ambitieuze Europese wetgeving biedt reeds aanknopingspunten voor duurzame financiering, maar verdere verbeteringen zijn mogelijk en wenselijk

Uitkristalliseren van Europese duurzaamheidsregelgeving

De Europese wetgever heeft op het gebied van duurzame financiering in zeer korte tijd een wetgevingspakket neergelegd dat wereldwijd zijn gelijke niet kent. Deze wetgeving is ontwikkeld om, via de band van harmonisatie en transparantie, stakeholders, waaronder asset managers, in staat te stellen duurzame keuzes te maken en lange termijnwaarde te creëren voor hun klanten en voor de maatschappij. De implementatie van deze wetgeving gericht op harmonisatie en transparantie is nog in volle gang en de volledige impact in de reële economie en op duurzaamheidstransities kan per definitie niet direct zichtbaar zijn. Aanvullende maatregelen zouden echter naadloos op de bestaande initiatieven moeten aansluiten. Vanuit dat perspectief achten wij het verstandig de Europese wetgeving eerst te laten uitkristalliseren. Ook omdat de Europese duurzaamheidsregelgeving continu in beweging is. De review periodes zijn reeds korter dan normaal gebruikelijk, waardoor noodzakelijke aanpassingen sneller kunnen worden doorgevoerd. Daarbij zal naar verwachting, bijvoorbeeld in het kader van de Corporate Sustainability Due Diligence Directive (CSDDD), ook specifiek naar de rol van de financiële sector worden gekeken. Denk daarbij aan een mogelijke invoering van de verplichting voor ook de financiële sector om transitieplannen te maken

om te voldoen aan de klimaatdoelen van het Verdrag van Parijs. Hoewel wij ons tegelijkertijd realiseren dat er op dit moment nog geen definitief Europees akkoord is over de CSDDD. Daarnaast zal er ook in het kader van bestaande wetgeving (bijvoorbeeld de rapportageverplichtingen onder de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD)) naar verwachting specifieke nadere 'guidance' worden uitgevaardigd voor de financiële sector.

Maximale inspanningen & samenwerking op implementatie

Daarnaast trekt de vermogensbeheersector graag op met zowel de nationale wetgever als de toezichthouders om de huidige en aankomende Europese duurzaamheidsregelgeving goed te implementeren en als mogelijk voorbeeld te dienen voor de rest van Europa. Ook in samenhang met en voortgang onder het Klimaatcommitment voor de financiële sector. Voor de vermogensbeheersector is goede uitvoering geven aan de implementatie van regelgeving essentieel. De sector levert graag een bijdrage aan de verdere ontwikkeling hiervan. Wij denken dan ook dat juist bij een goede implementatie van de Europese wetgeving de meeste winst is te behalen. Daarbij kan ook onderzocht worden of het wenselijk is om samen (vrijwillige) marktstandaarden te ontwikkelen. Overigens zonder dat dit het gevolg heeft of zou moeten hebben dat hiermee extra nationale normen ('goldplating') worden gecreëerd bovenop de Europese normen. Wij zoeken daarbij graag de samenwerking op met zowel het ministerie van Financiën als de toezichthouders, AFM en DNB. Nederland zou op basis hiervan zich ook moeten inzetten om verdere verbeteringen in de Europese wetgeving aan te jagen.

Level playing field waarborgen en verder verbeteren

Een gelijk speelveld is van belang voor onze sector, zeker omdat meerdere leden in verschillende landen actief zijn. Het is belangrijk te beseffen dat met name vermogensbeheerders internationaal opereren en niet aan Nederlandse grenzen gebonden zijn. Nationale wetgeving kan leiden tot een additionele rapportagelast en mogelijk conflicterende vereisten voor rapportages, minimumvereisten voor actieplannen of inspanningsverplichtingen. Denk daarbij aan informatieverstrekkings-eisen over duurzaamheid via prospectussen of websites die in Nederland afwijkt van de rest van Europa. Of dat door het eventueel invoeren van een apart Nederlands regime voor actieplannen of transitieplannen -voortuitlopend op eventuele CSDDD eisen- financiële instellingen deze plannen na verloop weer moeten aanpassen om dit in lijn te brengen met de Europese CSDDD regelgeving. Extra nationale wetgeving bovenop de reeds bestaande en verder te ontwikkelen Europese regelgeving kan daarmee ongunstige effecten hebben op het vestigingsklimaat voor internationaal opererende vermogensbeheerders. Echter, het is voor een gelijk speelveld – binnen Nederland en Europa - ook van belang dat het Europese wetgevende kader verder evolueert. Niet alle financiële marktpartijen hebben bijvoorbeeld dezelfde of onderling vergelijkbare (transparantie)verplichtingen. Zo gelden bepaalde (transparantie)vereisten niet voor alle financiële instellingen, bijvoorbeeld in geval er geen SFDR artikel 8 of artikel 9 producten worden aangeboden. Ook zien we dat de uitgangspunten van wet- en regelgeving onderling verschillen. Zo geldt materialiteit als dwingend startpunt wel onder de CSRD, maar is dat niet het geval voor de SFDR. Nederland zou zich moeten inzetten om verdere verbeteringen in de Europese wetgeving aan te jagen, maar dit zijn bij uitstek tekortkomingen die zich niet effectief met Nederlandse wetgeving laten oplossen. Het is daarom zeer de vraag of ongewenste verstoring van het gelijke speelveld en onredelijke administratieve lasten voor vermogensbeheerders voldoende voorkomen kunnen worden in geval van aanvullende nationale wetgeving.

Verdergaande ambities

Dat laat onverlet dat financiële marktpartijen verder kunnen en willen gaan in hun ambities als het gaat om een transitie naar een duurzame samenleving, zoals ook blijkt uit de financiële marktpartijen die het Klimaatcommitment Financiële Sector hebben ondertekend en zich hebben gecommitteerd om actieplannen op te stellen. Onder hen zijn ook zeker partijen die graag zouden willen zien dat ook andere financiële marktpartijen ambitieuzere klimaatactieplannen zouden opstellen. Daarnaast zijn er internationaal geaccepteerde Net Zero-frameworks die ambitieuze eisen stellen aan klimaatdoelstellingen en -rapportages. Het is goed en noodzakelijk om financiële marktpartijen te stimuleren en te faciliteren in hun ambities, op een wijze die recht doet aan de reeds geleverde inspanningen ten behoeve van zowel het Klimaatcommitment als de vereisten die volgen uit de Europese wetgeving. Juist de kennis en ervaring van die financiële marktpartijen die zich hard maken voor ambitieuzere klimaatactieplannen kunnen een belangrijke rol spelen en als vliegwiel fungeren op het moment dat onder de eventueel toekomstige CSDDD transitieplannen ook verplicht worden gesteld voor de financiële sector.

2. Asset managers hebben als beheerder van beleggingen reeds een zorgplicht

Ook zou aandacht moeten worden besteed aan het onderscheid tussen verschillende actoren in de financiële sector. Het is denkbaar dat voor sub sectoren andere maatregelen doeltreffend zijn, zodat optimaal kan worden aangesloten bij relevante kenmerken van een (internationaal opererende) asset management sector, die zich bijvoorbeeld sterk onderscheidt van de rol, verantwoordelijkheden en positie van asset owners zoals pensioenfondsen. DUFAS benadrukt dat het cruciaal is om de rol van asset managers goed in het achterhoofd te houden bij het ontwikkelen van mogelijke richtlijnen, wetgeving en inspanningsverplichtingen.

De specifieke rol en bijzondere positie van asset managers is ook uitgebreid omschreven in het nationale klimaatcommitment financiële sector in 2019.¹ Daarmee onderscheidt de asset management sector zich ook duidelijk van de rol die banken, pensioenfondsen en verzekeraars spelen. Asset managers beheren namelijk beleggingen van hun klanten, maar zijn geen eigenaar van die beleggingen. Dat betekent dat zij - in tegenstelling tot asset owners zoals pensioenfondsen en verzekeraars - in veel gevallen geen zeggenschap hebben over of minder controle hebben op het beleggingsbeleid van hun klanten. De mogelijkheid bestaat dat er een mismatch optreedt tussen afwegingen inzake de risico-rendementspositie van beleggingsbeslissingen, en de impact op duurzaamheidsdoelstellingen. Onderdeel van de zorgplicht zou kunnen zijn dat asset managers hierop moeten wijzen of klanten hierover moeten adviseren. Het is immers de klant die het risico-rendementsprofiel uiteindelijk bepaalt. Daarbij wordt de zorgplicht van asset managers bij het maken van beleggingsbeslissingen op basis van het mandaat met de klant met name ingekleurd

---

¹ Zie bijlage 2 bij het Klimaatcommitment Financiële sector. “Verklaring van Dufas. Hoe leveren wij als asset managers een bijdrage aan de realisatie van de klimaatdoelen?”

- *Wij ondersteunen klanten bij het bereiken van hun ambities en -verplichtingen m.b.t. hun klimaatimpact door actief het gesprek met hen aan te gaan, onze kennis in te zetten en met voorstellen te komen hoe beleggingen een bijdrage kunnen leveren aan de uitvoering van het Klimaatakkoord. Bijvoorbeeld door actief de dialoog aan te gaan met bedrijven waarin zij participeren over het beperken van hun impact op het klimaat.*
- *Wij helpen klanten met rapportages over hun beleggingen, die de klimaatimpact transparant en meetbaar maken op basis van globale dan wel Europese standaarden. Deze standaarden dienen te worden ontwikkeld, waarbij de Nederlandse asset manager sector, als wereldwijde koploper op het gebied van ESG integratie, een actieve rol voor zichzelf ziet weggelegd.*
- *Wij werken aan beleggingsstrategieën voor klanten, die bijdragen aan de doelen van het Klimaatakkoord.”*

door het meenemen van lange dan wel korte termijn doelstellingen. Dat betekent dat het sturen op doelstellingen op totaal portefeuilleniveau vaak niet mogelijk is, omdat de wensen en ambities van klanten verschillen. Het is de fiduciaire plicht van een asset manager om rekening te houden met de wensen en het beleggingsbeleid van hun klanten.

Dat betekent niet dat asset managers niets (kunnen) doen of reeds doen – wij wijzen in dat kader bijvoorbeeld op de MiFID II-vereisten omtrent het uitvragen van ESG-voorkeuren. Asset managers kunnen hun klanten daarnaast adviseren en ondersteunen in hun klimaatambities en zij kunnen doelstellingen formuleren voor het percentage assets onder beheer dat beheerd wordt in lijn met 'Parijs'. Het *Net Zero Asset Managers Initiative* geeft aanknopingspunten voor deze benadering. Daarnaast kunnen zij ook duurzame beleggingsproducten ontwikkelen ten behoeve van hun klanten.

Ten aanzien van een eventueel bij wet geregelde *inspanningsverplichting* roept dit, gelet op de rol van asset managers, wel de vraag op wanneer een financiële instelling zich voldoende heeft gekweten van haar taak en hoe zich dit verhoudt met de al geldende zorgplicht voor asset managers. Voor zover een invoering van een *resultaatsverplichting* zou worden overwogen, merken wij op dat dit voor asset managers in het bijzonder zeer onwenselijk is, zeker gelet op de reeds beschreven rol van asset managers.

3. Andere stimulansen: versterking van aandeelhoudersrechten en de overheid als facilitator van transitiefinanciering

De klimaattransitie moet op verschillende manieren worden gestimuleerd. Wetgeving, ook voor sectoren in de reële economie, is één benadering. Maar voor de overheid ligt er ook een belangrijke rol om als facilitator op te treden bij het stimuleren van de transitie en de transitiefinanciering. Asset managers kunnen daarbij een belangrijke ondersteunende rol vervullen.

Met behulp van normerende wetgeving voor de reële economie, bijvoorbeeld de reeds genoemde CSDDD, zal duurzaamheid een steeds volwaardigere rol kunnen spelen bij beleggingsbeslissingen. Daarbij dient ook oog te zijn voor de gereedschapskist van aandeelhouders om aan deze verantwoordelijkheid steeds effectiever invulling te kunnen geven. Naast de reeds geldende verplichtingen rond betrokkenheidsbeleid, pleiten wij (namens een groot deel van onze leden) voor een versterking van aandeelhoudersrechten om de invloed op en betrokkenheid bij de ondernemingen waarin wordt belegd te vergroten. Dat kan bijvoorbeeld door middel van een (adviserende) stem van aandeelhouders over het duurzaamheidsverslag van ondernemingen die rapportageplichtig zijn ingevolge de CSRD of door versterking van aandeelhoudersrechten via de Shareholders Right Directive (SRD). De Nederlandse wetgever zou ervoor kunnen kiezen om deze versterking van aandeelhoudersrechten nationaal te regelen, wellicht voorafgegaan door middel van een openbare en maatschappelijke discussie dan wel consultatie inzake de wens van een dergelijke versterking. Op die manier hebben institutionele beleggers meer mogelijkheden om verdere invulling te geven aan hun betrokkenheidsbeleid, ook inzake de duurzaamheidsstrategie van ondernemingen. Dit stimuleert ondernemingen om actief de dialoog te zoeken met de belangrijkste stakeholders, maar legt tevens een belangrijke verantwoordelijkheid en inspanningsverplichting bij aandeelhouders om aan dit recht effectief invulling te kunnen geven. Dat draagt er uiteindelijk aan bij dat beleggers een bijdrage kunnen leveren aan de transitievraagstukken, in plaats van dat zij onbedoeld gedwongen zouden worden de portefeuille te

verduurzamen door alleen reeds duurzame ondernemingen daarin op te nemen. Wij realiseren ons daarbij terdege dat dit alleen voor Nederland zou gelden, maar het zou mogelijk als vliegwiel en voorbeeld kunnen dienen om dit ook in Europa breed uit te rollen.

Daarnaast pleiten wij voor verdere optimalisatie van maatregelen waarbij de (Nederlandse) overheid als facilitator optreedt om transitiefinanciering te stimuleren. Denk daarbij aan het faciliteren van voldoende aanbod om groen te beleggen en ruimere mogelijkheden voor publiek-private investeringen die een positieve bijdrage kunnen leveren aan de klimaattransitie. Verdere ontwikkeling van de Europese Taxonomie speelt daarbij een grote rol. Maar ook op nationaal niveau is het van groot belang de financiering van duurzame, innovatieve projecten te stimuleren, zoals bijvoorbeeld voorzien in de Regeling groenprojecten 2022. DUFAS meent dan ook dat de overheid juist moet kijken in hoeverre regelgeving ertoe bij kan dragen dat asset managers meer mogelijkheden hebben om duurzaam te kunnen beleggen. Het is ook van belang dat voor optimalisatie van maatregelen waarbij de (Nederlandse) overheid als facilitator optreedt om transitiefinanciering te stimuleren juist wordt gekeken naar andere sectoren en de wijze waarop het overheidsbeleid wordt vormgegeven. Het stimuleren van financiering van de energietransitie moet rijmen en consistent zijn met overig overheidsbeleid. Denk daarbij aan het overheidsbeleid rond bijvoorbeeld fossiele subsidies en het verlenen van vergunningen voor nieuwe gasboringen in de Noordzee. Dit overheidsbeleid lijkt niet te rijmen met de gang naar een duurzame energietransitie. Juist voor verdere optimalisatie van maatregelen van de energietransitie is duidelijk, consistent en goed uitlegbaar beleid ten aanzien van alles sectoren essentieel.

II. Respons consultatievragen

Algemene vragen

Vraag 1: Kunnen nieuwe maatregelen volgens u bijdragen aan het versterken van de bijdrage van de financiële sector aan de benodigde klimaat- en energietransitie en zo ja, welke, waarom en op welke wijze?

DUFAS antwoord:

Wij zijn van mening dat nieuwe maatregelen mogelijk kunnen bijdragen aan het versterken van de bijdrage van de financiële sector. Niettemin adviseren wij wel de huidige Europese geldende en voortdurende te ontwikkelen duurzaamheidsregelgeving eerst uit te laten kristalliseren alvorens nieuwe regelgeving op te leggen aan de financiële sector, de asset management sector in het bijzonder.

Daarbij trekt de vermogensbeheersector graag op met zowel de nationale wetgever als de toezichthouders om de huidige en aankomende Europese duurzaamheidsregelgeving goed te implementeren en als mogelijk voorbeeld te dienen voor de rest van Europa. Ook in samenhang met en voortgang onder het Klimaatcommitment voor de financiële sector. Voor de vermogensbeheersector is goede uitvoering geven aan de implementatie van regelgeving essentieel. De sector levert daar graag een bijdrage aan de verdere ontwikkeling hiervan. Wij denken dan ook dat juist bij maximale inspanningen voor een goede implementatie van de Europese wetgeving de meeste winst is te behalen. Daarbij kan ook onderzocht worden of het wenselijk is om samen (vrijwillige) marktstandaarden te ontwikkelen, overigens zonder dat dit het gevolg heeft of zou moeten hebben dat hiermee extra nationale normen ('goldplating') worden gecreëerd bovenop de Europese normen. Wij zoeken daarbij graag de samenwerking op met zowel het

ministerie van Financiën als de toezichhouders, AFM en DNB. Nederland zou op basis hiervan zich ook moeten inzetten om verdere verbeteringen in de Europese wetgeving aan te jagen.

Daarnaast zijn wij er wel van overtuigd dat er maatregelen getroffen kunnen worden die enerzijds gericht zijn op het versterken van de rol van institutionele beleggers bij de transitievraagstukken, anderzijds op de rol van de overheid als facilitator van transitiefinanciering. Wij noemen hieronder een aantal maatregelen.

Ten eerste meent DUFAS dat de transitie bevorderd kan worden indien aandeelhouders zich kunnen uitspreken over het gevoerde duurzaamheidsbeleid van ondernemingen die onder de CSRD vallen. Op die manier kunnen institutionele beleggers verder invulling geven aan hun betrokkenheidsbeleid en invloed uitoefenen op de duurzaamheidsprestaties van ondernemingen. Deze versterking van aandeelhoudersrechten is nog niet in de Europese CSRD opgenomen, maar de nationale wetgever zou er wel voor kunnen kiezen dit nationaal te regelen via de CSRD of door versterking van aandeelhoudersrechten via de Shareholders Right Directive (SRD), wellicht voorafgegaan door middel van een openbare en maatschappelijke discussie dan wel consultatie inzake de wens van een dergelijke versterking. Deze versterking zou ingebed kunnen worden door de duurzaamheidsrapportage (als een apart agendapunt) ter vaststelling aan de algemene vergadering van aandeelhouders voor te leggen, waarbij aandeelhouders op zijn minst een adviserende stem hierover zouden kunnen krijgen. Het bestuur legt dan verantwoording af over de duurzaamheidsprestaties aan de algemene vergadering. Hierbij wordt aangesloten bij dezelfde verantwoording over de jaarrekening. Deze versterking van de aandeelhoudersbetrokkenheid draagt bij aan de transitie van ondernemingen en geeft asset managers meer mogelijkheden om hier sturing aan te geven. Dit draagt er uiteindelijk aan bij dat beleggers een bijdrage kunnen leveren aan de transitievraagstukken, in plaats van dat zij onbedoeld gedwongen zouden worden de portefeuille te verduurzamen door alleen reeds duurzame ondernemingen daarin op te nemen. Wij realiseren ons daarbij terdege dat dit alleen voor Nederland zou gelden, maar het zou mogelijk als vliegwiel en voorbeeld kunnen dienen om dit ook in Europa breed uit te rollen.

Ten tweede is voor asset managers van belang dat er voldoende aanbod is om groen te beleggen. Verdere ontwikkeling van de Europese Taxonomie speelt daarbij een grote rol, maar ook op nationaal niveau is het van groot belang om de financiering van duurzame, innovatieve projecten te stimuleren. Ruimere mogelijkheden voor publiek-private investeringen die een positieve bijdrage kunnen leveren aan de klimaattransitie zouden daarbij expliciet verkend moeten worden. Daarnaast kennen wij in Nederland de Regeling groenprojecten 2022. Deze Groenregeling is bedoeld om financiering van duurzame projecten te stimuleren die zonder de Groenregeling niet tot stand zouden komen. Gelet op de huidige marktomstandigheden, heeft deze regeling die doelen tot nu toe succesvol weten te ondersteunen op met name het gebied van duurzaam bouwen, landbouw en duurzame energie, waarbij het grootste projectvermogen de afgelopen jaren ging naar projecten gericht op zonnepanelen. Groenprojecten waarop de Regeling ziet zijn belangrijk voor vermogensbeheerders die tevens groenfonds zijn om de transitie te kunnen maken naar CO₂-arme of neutrale beleggingsportefeuilles ten behoeve van haar klanten. Voor DUFAS is dan ook van belang dat er zekerheid blijft bestaan dat er voldoende groenprojecten zijn waarin de groenfonds kunnen beleggen. Al te strenge criteria voor groenprojecten die onvoldoende aansluiten bij de stand van technologische of marktontwikkelingen kunnen de transitie naar een duurzamere samenleving juist afremmen. DUFAS meent dan ook dat de overheid juist moet kijken in hoeverre regelgeving ertoe bij kan dragen dat asset managers meer mogelijkheden hebben om juist duurzaam te kunnen beleggen.

Vraag 2: Kan wetgeving volgens u bijdragen aan het versterken van de bijdrage van de financiële

sector aan de benodigde klimaat- en energietransitie en zo ja, waarom, op welke wijze? Welke financiële ondernemingen zouden onderwerp moeten zijn van eventuele klimaatwetgeving gericht op het versnellen van de transitie? Dient gedifferentieerd te worden tussen grote en kleine ondernemingen of tussen verschillende sectoren?

DUFAS antwoord:

De Europese wetgever heeft op het gebied van duurzame financiering in zeer korte tijd een wetgevingspakket neergelegd dat wereldwijd zijn gelijke niet kent. De implementatie van deze wetgeving gericht op harmonisatie en transparantie is nog in volle gang, denk daarbij aan de SFDR, CSRD en de Taxonomieverordening. De volledige impact in de reële economie en op duurzaamheidstransities kan per definitie niet direct zichtbaar zijn. Aanvullende maatregelen zouden echter naadloos op de bestaande initiatieven moeten aansluiten. Vanuit dat perspectief achten wij zoals eerder aangegeven het verstandig de Europese wetgeving eerst te laten uitkristalliseren. Daarbij trekt de sector wel graag op met zowel het ministerie van Financiën wetgever als de toezichthouders AFM en DNB om de huidige en aankomende Europese duurzaamheidsregelgeving goed te implementeren en als mogelijk voorbeeld te dienen voor de rest van Europa.

Het laat onverlet dat financiële marktpartijen verder kunnen en willen gaan in hun ambities als het gaat om een transitie naar een duurzame samenleving, zoals ook blijkt uit de financiële marktpartijen die het Klimaatcommitment Financiële Sector hebben ondertekend en zich hebben gecommitteerd om actieplannen op te stellen. Onder hen zijn ook zeker partijen die graag zouden willen zien dat ook andere financiële marktpartijen ambitieuzere klimaatactieplannen zouden opstellen. Daarnaast zijn er internationaal geaccepteerde Net Zero-frameworks die ambitieuze eisen stellen aan klimaatdoelstellingen en -rapportages. Het is goed en noodzakelijk om financiële marktpartijen te stimuleren en te faciliteren in hun ambities, op een wijze die recht doet aan de reeds geleverde inspanningen ten behoeve van zowel het Klimaatcommitment als de vereisten die volgen uit de Europese wetgeving.

Vraag 3: Ziet u bezwaren tegen het instellen van nationale klimaatwetgeving voor de financiële sector en zo ja, waar heeft deze betrekking op?

DUFAS antwoord:

Ja. Het nadeel van nationale wetgeving is dat dit bijdraagt aan een ongelijk speelveld, maar ook, omdat dergelijke wetgeving – indien in lijn met de scope van het Klimaatcommitment – in principe alleen op Nederland zal zijn gericht, wordt de uitvoering bovendien zeer complex voor multinationale instellingen. Daarnaast leidt nationale wetgeving tot additionele en mogelijk zelfs afwijkende rapportageverplichtingen in een tijd dat instellingen al geconfronteerd worden met complexe en uitgebreide Europese duurzaamheidswetgeving. Wij vinden het daarom van groot belang dat expliciet in kaart wordt gebracht welk ‘probleem’ met eventuele nationale wetgeving kan worden opgelost, dat (nog) niet op Europees niveau wordt geadresseerd en/of beter op Europees niveau opgelost kan worden. Het is belangrijk te beseffen dat met name vermogensbeheerders internationaal opereren en niet aan Nederlandse grenzen gebonden zijn. Extra nationale wetgeving bovenop de reeds bestaande en verder te ontwikkelen Europese regelgeving kan daarmee ongunstige effecten hebben op het vestigingsklimaat voor internationaal opererende vermogensbeheerders. Wel denken wij dat er ruimte moet zijn voor nationale regels die ertoe bijdragen dat financiële instellingen, asset managers in het bijzonder, een nog betere invulling kunnen geven aan hun rol bij de klimaat- en energietransitie. Denk daarbij aan de versterking van aandeelhoudersrechten rond de duurzaamheidsprestaties van ondernemingen.

Vraag 4: Ziet u alternatieven in plaats van wetgeving die de bijdrage van de financiële sector aan de benodigde klimaat- en energietransitie kan versterken?

DUFAS antwoord:

Zoals aangegeven onderstreept DUFAS dat private financiering een belangrijke rol speelt bij de klimaat- en energietransitie. De financiële sector heeft hiervoor ook verantwoordelijkheid genomen door het aangaan van het nationale Klimaatcommitment voor de financiële sector in 2019. Ook zijn veel asset managers aangesloten bij internationaal geaccepteerde Net Zero-frameworks die ambitieuze eisen stellen aan klimaatdoelstellingen en -rapportages. DUFAS meent dat de vrijwillige aansluiting door asset managers bij deze commitments juist de benodigde klimaat- en energietransitie kunnen versterken. Daarnaast is ook een rol weggelegd voor leidende financiële marktpartijen om ook de rest van de sector mee te nemen in bijvoorbeeld het opstellen van ambitieuzere en op geharmoniseerde wijze opgestelde klimaatactieplannen. Maar ook trekt de sector daarnaast graag op met zowel het ministerie van Financiën wetgever als de toezichthouders AFM en DNB om de huidige en aankomende Europese duurzaamheidsregelgeving goed te implementeren en als mogelijk voorbeeld te dienen voor de rest van Europa. Op dat vlak valt juist meer winst te boeken dan door het opstellen van nieuwe (nationale) aanvullende maatregelen. Daarnaast menen wij dat juist de kennis en ervaring van die financiële marktpartijen die zich hard maken voor ambitieuzere klimaatactieplannen onder het Klimaatcommitment voor de financiële sector kunnen een belangrijke rol spelen en als vliegwiel fungeren op het moment dat onder de toekomstige CSDDD transitieplannen ook verplicht worden gesteld voor de financiële sector.

Vraag 5: Welke effecten kunnen eventuele nieuwe maatregelen volgens u hebben op MKB financiering? (zie ook vraag 21 over de effecten van wetgeving op het financieringsaanbod voor het mkb)

DUFAS antwoord:

Geen commentaar.

Vraag 6: Welke effecten kunnen eventuele nieuwe maatregelen volgens u hebben op het ondernemings- en vestigingsklimaat? (zie ook vragen 20 -22 over de effecten van wetgeving op ondernemings- en vestigingsklimaat)

DUFAS antwoord:

De rapportage- en administratieve last zal toenemen voor financiële instellingen. De vraag is of de impact van de nationale maatregelen en/of wetgeving opweegt tegen de kosten en inspanningen die de sector moet doen en tegen de potentieel ongunstige effecten op het vestigingsklimaat.

Vraag 7: Heeft u zicht op alle aanstaande en bestaande maatregelen met betrekking tot vergroening van de financiële sector op Europees en nationaal niveau en wat dat voor u betekent? Wat mist u daarin? Ziet u aanleiding voor nationale maatregelen in aanvulling op Europese maatregelen?

DUFAS antwoord:

Zie antwoord op o.a. vraag 1 en 3.

Vraag 8: [Vraag aan financiële ondernemingen] Welke informatie heeft u nodig om te zorgen dat uw activiteiten bijdragen aan de transitie naar een klimaat-neutrale economie?

*DUFAS antwoord:
Geen commentaar.*

Vraag 9: Welke ideeën heeft u om de link tussen de activiteiten van financiële ondernemingen en bijdragen aan emissiereducties in de reële wereld te versterken? Welke methoden, indicatoren, of maatregelen zouden daarbij in het bijzonder kunnen helpen?

*DUFAS antwoord:
DUFAS is van mening dat met name een uitbreiding van de gereedschapskist van asset managers om invloed uit te oefenen op duurzaamheidsprestaties in de reële economie een belangrijke oplossingsrichting biedt. Denk daarbij aan een verplichte stemming door of agendering op de aandeelhoudersvergadering over het duurzaamheidsverslag van een onderneming, zodat aandeelhouders meer grip krijgen op het duurzaamheidsbeleid. Wij denken dat dit meer effect zal sorteren dan een eenzijdige uitbreiding van de eisen die gesteld worden aan engagement door aandeelhouders.*

Tevens zien wij dat er een duidelijke taak ligt voor de overheid om inzichtelijker te maken welke eisen gesteld worden aan transitiepaden door ondernemingen, zodat beleggers – gesteld dat de juiste data beschikbaar zijn – hierop adequaat kunnen acteren, bijvoorbeeld middels engagementinspanningen of beleggingsbeslissingen.

DUFAS is van mening dat een eenzijdige focus op CO₂-reductie ontoereikend is om te bepalen of beleggingsportefeuilles in lijn zijn met de doelen van Parijs. Het zou goed zijn om ook naar andere parameters te kijken zoals de mate waarin investeringen Paris-aligned zijn. Op dat gebied is nog veel werk aan de winkel aangezien er geen eenduidige definitie is. Dit kan verder worden ondersteund door een verschuiving van een 'getalsmatige' benadering, naar meer uitleg over en onderbouwing van welke stappen worden ondernomen door asset managers. Voorkomen dient te worden dat institutionele beleggers onbedoeld gedwongen zouden worden de portefeuille te verduurzamen door alleen reeds duurzame ondernemingen daarin op te nemen, waardoor de klimaattransitie eerder gefrustreerd dan gestimuleerd zou worden.

Wel zijn wij van mening dat asset managers en andere beleggers nog beter inzicht geven in hun (gezamenlijke) engagementinspanningen en stemgedrag om aan te tonen hoe zij bijdragen aan emissiereductie-inspanningen bij bedrijven. Daarbij zouden asset managers zich nog verder kunnen inspannen om (achteraf) gezamenlijk de impact beter meetbaar en inzichtelijk te maken, uiteraard binnen de grenzen van het Nederlands en Europees mededingingsrecht. Harmonisatie in rapportage blijkt reeds succesvol op deelonderwerpen om onderlinge prestaties te vergelijken, bijvoorbeeld de PCAF-methode voor hypotheekportefeuilles.

Vraag 10: Welke ideeën heeft u om ervoor te zorgen dat de informatie die financiële ondernemingen rapporteren over duurzaamheid een beter beeld geeft van de benodigde verschuiving in geldstromen?

*DUFAS antwoord:
Rapportage over de mate waarin beleggingen in lijn zijn met de klimaatdoelstellingen van de EU Taxonomie verschaft inzicht. Deze rapportage is verplicht voor asset managers die onder CSRD vallen en/of die SFDR artikel 8 en 9 producten aanbieden.*

Vraag 11: In hoeverre kan een wettelijke inspanningsverplichting de bijdrage van de financiële sector aan de benodigde klimaat- en energietransitie versterken?

DUFAS antwoord:

Asset managers beheren beleggingen van hun klanten, maar zijn geen eigenaar van die beleggingen. Dat betekent dat zij - in tegenstelling tot asset owners zoals pensioenfondsen en verzekeraars - in veel gevallen geen zeggenschap over dan wel minder invloed hebben op het beleggingsbeleid van hun klanten. De mogelijkheid bestaat dat er een mismatch optreedt tussen afwegingen inzake de risico-rendementspositie van beleggingsbeslissingen, en de impact op duurzaamheidsdoelstellingen. Onderdeel van de zorgplicht zou kunnen zijn dat asset managers hierop moeten wijzen of hierover kan adviseren wat de impact kan zijn op duurzaamheidsmaatregelen op het risico-rendementsprofiel. Een en ander betekent echter dat sturen op doelstellingen op totaal portefeuilleniveau vaak niet mogelijk is omdat de wensen en ambities van klanten verschillen. Het is de fiduciaire plicht van een asset manager om rekening te houden met de wensen en het beleggingsbeleid van hun klanten. Zie in dat kader ook de MiFID II-vereisten omtrent het uitvragen van ESG-voorkeuren. Daarnaast kunnen asset managers hun klanten wel adviseren en ondersteunen in hun klimaatambities en kunnen zij doelstellingen formuleren voor het percentage assets onder beheer dat beheerd wordt in lijn met 'Parijs'. Het Net Zero Asset Managers Initiative geeft aanknopingspunten voor deze benadering.

Vraag 12: Zouden andere doelen dan “de financieringen en beleggingen in lijn te brengen met de doelstellingen van het Klimaatakkoord van Parijs, de doelstelling om in 2050 in de Europese Unie klimaatneutraal te zijn en/of de klimaatambities van het kabinet” zinvoller zijn om de bijdrage van de financiële sector aan de klimaat- en energietransitie te vergroten?

DUFAS antwoord:

Voor asset managers geldt dat doelstellingen waar zij op sturen in lijn dienen te zijn met de wensen van de klant. De ambities van klanten kunnen verschillen waardoor sturen op doelstellingen op portefeuilleniveau niet altijd mogelijk is.

Vraag 13: Zouden financiële ondernemingen een of meerdere indicatoren moeten worden voorgeschreven die de voortgang richting het doel meet? Zo ja, welke en voor welk doel?

DUFAS antwoord:

Rapportage over de mate waarin beleggingen in lijn zijn met de klimaatdoelstellingen van de EU Taxonomie verschaft inzicht. Deze rapportage is verplicht voor asset managers die onder CSRD vallen en/of die SFDR artikel 8 en 9 producten aanbieden.

Vraag 14: Welke mogelijke nadelen ziet u bij een inspanningsverplichting? Hoe zouden die eventueel kunnen worden ondervangen?

DUFAS antwoord:

Een bij wet geregeld inspanningsverplichting roept de vraag op wanneer een financiële instelling zich voldoende heeft gekweten van haar taak en hoe zich dit verhoudt met de al geldende zorgplicht die reeds op asset managers rust. Welke criteria worden gehanteerd om dit te kunnen meten? Hoe en wanneer kan de inspanningsverplichting worden afgedwongen, indien vermoed wordt dat een financiële instelling zich onvoldoende inspant? Daarbij is van belang dat dit ook juist bij asset managers zich nog moeilijker laat meten, aangezien zij geen asset owner zijn. Met andere woorden, een wettelijke inspanningsverplichting

roept veel juridische onzekerheden op, terwijl het bestaande zorgplichtkader voldoende aanknopingspunten biedt of juist beter toegerust is om de rol van een financiële instelling dan wel asset manager goed te kunnen duiden.

Vraag 15: Voor welke financiële ondernemingen zou een inspanningsverplichting zinvol zijn? Dient gedifferentieerd te worden tussen grootte of typen onderneming?

*DUFAS antwoord:
Geen commentaar*

Vraag 16: Welke vorm van handhaving zou het meest passend zijn bij een eventuele inspanningsverplichting? Met andere woorden: wie zou het best kunnen toezien op de naleving?

*DUFAS antwoord:
Zie ook ons antwoord op vraag 14. Het vraagstuk omtrent handhaving van een inspanningsverplichting is absoluut relevant. In de praktijk zal het wellicht niet eenvoudig blijken om te beoordelen of er voldoende 'inspanning' is geleverd vis-à-vis een inspanningsverplichting. Daarmee dringt de vraag zich op, of invoering van een inspanningsverplichting zinvol is wanneer handhaving van een dergelijke verplichting beperkt uitvoerbaar is. Evenwel liggen er ook nu al mogelijkheden voor toezichhouders om activiteiten in het kader van het Klimaatcommitment bij toezicht activiteiten te betrekken. Daarnaast ligt er ook voor externe accountants een belangrijke rol bij het beoordelen van de naleving van transparantieverplichtingen, die per definitie een centrale rol zouden vervullen binnen een inspanningsverplichting.*

Vraag 17: Ziet u mogelijkheden voor een resultaatverplichting ten opzichte van een inspanningsverplichting zoals bovenstaande? Ziet u bepaalde risico's bij een resultaatverplichting?

*DUFAS antwoord:
DUFAS is geen voorstander van het invoeren van een wettelijke resultaatverplichting. Voor asset managers geldt immers dat zij geen asset owner zijn en dus geen controle noch de zeggenschap hebben over het uiteindelijke resultaat. Daarnaast kan een wettelijke resultaatverplichting juist indruisen tegen de reeds geldende zorgplicht en fiduciaire verplichtingen die asset managers hebben tegenover hun klanten. Tot slot kan een resultaatverplichting ervoor zorgen dat beleggingsportefeuilles onbedoeld de klimaattransitie frustreren, doordat alleen reeds duurzame ondernemingen daarin worden opgenomen. Dat zou bijvoorbeeld onbedoeld tot gevolg kunnen hebben dat financieringsmogelijkheden beperkt worden voor bedrijven die nog niet volledig duurzaam zijn, maar wel willen verduurzamen.*

Vraag 18: De klimaatplanverplichting op grond van de CSDDD zal gaan gelden voor een deel van de Nederlandse financiële sector, namelijk de instellingen die de hierboven genoemde drempelwaarden halen. Vindt u het wenselijk als deze verplichting voor een groter deel van de Nederlandse financiële sector zou gelden? Zo ja, waarom wel? Zo nee, waarom niet? Hoe kijkt u er tegen aan als eventuele nationale wetgeving aanvullende eisen stelt bovenop aanverwante IMVO-wetgeving?

*DUFAS antwoord:
Geen commentaar. DUFAS verwijst naar haar algemene positie rond de CSDDD.*

Vraag 19: Zouden de bestaande verplichtingen met betrekking tot het betrokkenheidsbeleid scherpere vereisten moeten bevatten over klimaateffecten om de bijdrage van de financiële sector aan de klimaat- en energietransitie te versterken? Hoe zou deze verplichting er uit kunnen zien?

DUFAS antwoord:

Zoals hierboven aangegeven pleiten wij juist voor versterking van aandeelhoudersrechten, en niet voor een eenzijdige aanscherping van de eisen die worden gesteld aan het betrokkenheidsbeleid van ondernemingen.

Vraag 20: Zouden de bestaande verplichtingen met betrekking tot het betrokkenheidsbeleid voor meer financiële ondernemingen moeten gelden? Zo ja, welke?

DUFAS antwoord:

Geen commentaar.

Vragen over effect wetgeving op ondernemings- en vestigingsklimaat

Vraag 21: Ziet u mogelijke effecten van eventuele wetgeving, bijvoorbeeld op het gebied van regeldruk, uitvoerbaarheid, vestigingsklimaat? Geldt dat voor wetgeving gebaseerd op één van de drie denkrichtingen of in het algemeen? Hoe zouden deze mogelijke negatieve effecten kunnen worden ondervangen?

DUFAS antwoord:

Zoals aangegeven, is voor DUFAS een gelijk speelveld van groot belang voor onze sector, zeker omdat meerdere leden in verschillende landen actief zijn. Het is belangrijk te beseffen dat met name vermogensbeheerders internationaal opereren en niet aan Nederlandse grenzen gebonden zijn. Nationale wetgeving kan leiden tot additionele rapportagelast en mogelijk conflicterende vereisten voor rapportages, minimumvereisten voor actieplannen of inspanningsverplichtingen. Extra nationale wetgeving bovenop de reeds bestaande en verder te ontwikkelen Europese regelgeving kan daarmee ongunstige effecten hebben op het vestigingsklimaat voor internationaal opererende vermogensbeheerders. Echter, het is voor een gelijk speelveld – binnen Nederland en Europa - ook van belang dat het Europese wetgevende kader verder evolueert. Nederland kan zich inzetten om verdere verbeteringen in de Europese wetgeving aan te jagen.

Vraag 22: Ziet u mogelijke effecten van eventuele wetgeving voor het financieringsaanbod van het mkb? Geldt dat voor wetgeving gebaseerd op één van de drie denkrichtingen of in het algemeen? Hoe zouden deze mogelijke negatieve effecten kunnen worden ondervangen? Zou bijvoorbeeld een uitzondering voor verplichtingen aangaande financiering van het MKB een werkbare oplossing kunnen bieden voor mogelijke negatieve effecten?

DUFAS antwoord:

Geen commentaar

Vraag 23: Een aantal opties in de verkenning gaan mogelijk verder dan in de EU geldende en in voorbereiding zijnde regelgeving. Ziet u daar bezwaren tegen? Wat vindt u van mogelijke verschillen in eisen die gesteld zouden kunnen worden aan Nederlandse bedrijven versus de eisen die worden gesteld aan bedrijven die elders in de EU actief zijn? Welke gevolgen verwacht u dat eventuele verdergaande nationale wetgeving zal hebben voor de concurrentiepositie van in

Nederland gevestigde ondernemingen?

DUFAS antwoord:

Voor DUFAS is een gelijk speelveld van groot belang voor onze sector, zeker omdat meerdere leden in verschillende landen actief zijn. DUFAS is terughoudend ten aanzien van de vraag of de klimaat- en energietransitie bereikt zou moeten worden via de weg van extra nationale wetgeving die zou gelden voor de financiële sector. Wel is DUFAS zoals eerder aangegeven voorstander van versterking van aandeelhoudersrechten als het gaat over het te voeren duurzaamheidsbeleid door bedrijven. Wij verwachten niet dat dit extra eisen stelt aan bedrijven, maar wel dat dit de energietransitie juist stimuleert als bedrijven meer verantwoording afleggen over de duurzaamheidsstrategie en hiermee in continu gesprek blijven met hun aandeelhouders.

Overige vragen

Vraag 24: Bovenstaande consultatie is gericht op klimaat- en de energietransitie. Ziet u meerwaarde in het opnemen van andere milieudoelen, zoals bijvoorbeeld de transitie naar een circulaire economie of de bescherming en het herstel van de biodiversiteit en ecosystemen, in deze verplichtingen of het voorstellen van gelijksoortige wetgeving omtrent andere milieudoelen? Zo ja, welke en op welke manier verwacht u dat wettelijke of alternatieve maatregelen de bijdrage van de financiële sector aan deze andere milieudoelen kan versterken?

DUFAS antwoord:

Ook hier geldt dat een gelijk speelveld van groot belang voor onze sector. DUFAS meent dat de Nederlandse wetgever terughoudend moet zijn om nationale maatregelen te treffen ten aanzien van bepaalde onderwerpen zoals biodiversiteit. Het zijn onmiskenbaar belangrijke onderwerpen, maar ook deze dienen Europees geregeld te worden, en dan bij voorkeur in onderlinge samenhang. Wel kunnen we als Nederlandse sector 'aanjager' zijn van deze onderwerpen, maar dat is iets anders dan de weg van extra nationale wetgeving op deze onderwerpen.

Vraag 25: Heeft u nog andere ideeën over wettelijke of alternatieve maatregelen ter versterking van de bijdrage van de financiële sector aan de energietransitie die u wilt meegeven?

DUFAS antwoord:

Geen verder aanvullend commentaar

DUFAS: Dutch Fund and Asset Management Association

Sinds 2003 zet DUFAS zich in voor een gezonde vermogensbeheersector in Nederland. DUFAS telt ruim 50 leden: van grote assetmanagers die de Nederlandse pensioen- en verzekeringsvermogens beleggen tot kleinere, specialistische vermogensbeheerders. DUFAS vergroot het bewustzijn van de maatschappelijke relevantie van beleggen, helpt mee aan het ontwikkelen van sectorstandaarden en vertegenwoordigt de sector bij de invoering van nieuwe wet- en regelgeving. Daarnaast zet DUFAS zich in voor één Europese markt met gelijke regelgeving.

****